

W. 166. 11

50

(K1973673)

Ve

354

ORATIO PANEGYRICA SOLENNIS

Qua

DUPLEX QVÆSTIO JURIS RESOLVITUR

I. Num Jus Saxonicum rectè dica-
tur à Colero Decis. 117. omni carere ratione, vel etiam ab
Henningo Göden Glossa ejus jure meritoque vocari
possit diabolica, quod in illis Juramento Calumniæ Ge-
nerale in desuetudinem abiisse affirmatur.

II. Num Doctores Juris legitimè
promoti in Academiis & Juramento Doctorali jam obli-
gati ad Justitiam, denuo in Judiciis sint Juramento Calumniæ
gravandi, si vel Advocatorum, vel Procuratorum mu-
nere fungantur.

Die VI. Aprilis ANNI MDC LXXVI.

In TEMPLo ARCIS & Honoris,

Habita & publice recitata

2

WERNERO THEODORO MARTINI,

J. U. D. Ser. Elect. Sax. in Appellat. Judic. Consiliar. & Pand. P. P.
h. t. Brabeuta & jussu Facultatis Juridicæ QVINQVE VIRIS - Jurium Licen-
tatis Nobilissimis & Consultissimis, quorum nomina in Actu procla-
mationis recensentur, Supremum in utroque Jure Gradum
DOCTORALEM decernente.

WITTEBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

ANNO M. DC. LXXVI.

VIRIS
NOBILISSIMIS, CONSULTISSIMIS,
ET CLARISSIMIS
DNN.

D. VOGELIO, D. NÆFIO, D.
BEINRADO, D. LENZIO,
D. SCHLEENSTEINIO.

Die VI. Aprilis Anno 1676.

in Templo Arcis Academiae VVittebergensis
jussu & decreto Facultatis Juridicae solenni ritu &
se Promotore creatis, proclamatis.

*Dnn. Compatri, Fautoribus ac Amicis suis
honoratissimis.*

Orationem hanc solennem in illorum ho-
norem habitam, nec non in perennem memoriam
typis publicis excusam, tanquam immortale ac per-
petuum sinceræ Affectus, fidei, benevolentia, amo-
ris, ac amicitiae pignus

offert, dicat, dedicat

VV. T. MARTINI D.
& Promotor.

RECTOR ACADEMIÆ
MAGNIFICE,

*Viri Illustres & Generosissimi, Maxime Re-
verendi, Consultissimi, Experientissimi, Ex-
cellentissimi, Clarissimi, Patres conscripti,
Omnium deniq; Ordinum Auditores
honoratissimi. &c.*

*Patroni, Collegæ, Fautores ac Amici
plurimum colendi.*

Onscendenti mihi hanc Cate-
dram & verba quædam in so-
lenni hac Panegyri Doctorali
facturo, illud Caji Romani Jcti *l. i. ff. d. O. J.*
non incelebris obviam occur-
rit, quo asserit, in foro causas dicentibus ne-
fas videri, nullâ præfatione factâ judici rem ex-

A 2

pone-

ponere, & interpretationem promittentibus
esse inconueniens, omisſis initiis, atque origi-
ne non repetitâ, protinus materiam ipſam tra-
ctare interpretationis, quod tales præfationes
& libentius nos ad lectionem propoſitæ mate-
riæ producant, & cum ibi venerimus, eviden-
torem præſtent rerum ipſarum intellectum.
Secundum hoc effatum Caji noſtri nec ego pec-
care videbor, ſi ante Collationem honorum
Doctoralium, præſentibus & in Catedra huius
templi inferiori aſtantibus Viris Conſultisſimis
& Nobiliſſimis, hodierna die à Facultate noſtrâ
Juridica decretam, aliqua vel utar præfatione,
vel ex recepta conſuetudine breui & ſolenni
quadam Oratione. Et cum præſertim ex piâ
& devotâ mente Imperatoris Juſtiniani, tunc
demum omnia benè cedant feliciter & com-
petenter gerantur, ſi Principium ſit decens & a-
mabile Deo, magisqve indecorum ſit, imo im-
pium, omisſis precibus, quam illotis manibus
rem aggredi, ideoqve ne impietatis notam in-
ſimul incurramus, in hoc Sanctiſſimo & cultu
divi-

divino à Majoribus nostris destinato loco, tem-
ploque jussu Serenissimorum Fundatorum A-
cademiæ ritibus & Actibus solennioribus con-
secrato, laborum jam merito nostrorum ab in-
vocatione Numinis divini pium facimus ini-
tium. Tibi igitur Summe Deus, Omnium
nostrum Conditori, Salvatori & Sanctificatori,
ex intimis cordis penetralibus decentes easque
maximas persolvimus laudes, quod præsentis &
turbulentissimo Imperii Romano Germanici,
imo universæ propemodum Europæ statu, quo
strepitu bellorum undique personant regna, &
provincia Germanæ armorum æstu flagrant,
nobis licet adhuc tam dulci frui otio literario.
Tuum, Pater Clementissime, beneficium est u-
nicè, quod Academia nostra hisce exulceratissi-
mis temporibus, cū plerisq; aliis Germaniæ scho-
lis celebrioribus, non penitus decumbit. Gra-
tiâ tuâ sumus, quod Sumus. Benignitatis tuæ
est, quod hodiernum nobis licet & in Catedrâ
publicâ orthodoxam contra hæreticos & hete-
rodoxos, eandem unicam, veram & sinceram,
defen-

defendere religionem, illamque ipsam in *Lu-*
tberi, Megalandri nostri suggestu piis inculca-
re Auditoribus, sine metu prorsus & reveren-
tiâ Papali. Divinæ tuæ sapientiæ tribuendum
est munus, quod nobis concessum est, in foro pa-
riter & scholis nostris, legum divinarum insi-
mul ac humanarum doctrinam tradere, custo-
dire, exercere, & in tot celebrioribus Electora-
tus Saxonici judiciis in succum & sanguinem
convertere. Solius denique tuæ munificen-
tiæ & liberalitatis est, Alme Pater, quod nec ho-
die desint nobis in hac Academiâ Hyppocra-
tes & Galeni, à quibus sanitatis conservandæ &
& recuperandæ consilia peti possunt saluberrima,
neque tandem in omni artium liberalium
& scientiarum genere deficiunt Viri, qui animis
juvenum sapientiæ studia implantare, nec non
omnigenâ suâ eruditione ac rerum variarum
cognitione Remp. literariam ex omni parte
reddere possunt feliciorum. Imprimis verò Ti-
bi, Pater Omnipotens, acceptum referimus,
quod ad hæc usq; tempora nobis Salvum & inco-
lu-

lumem præstes *PATREM* nostrū *PATRIÆ*,
PIUM, JUSTUM, FELICEM, INCLY-
TUM, Serenissimum ac Potentissimum *E-*
LECTOREM SAXONIÆ, JOHANNEM
GEORGIUM II. Dominum, Dominum,
Dominum nostrum Clementissimum, cui ob
augustam non ita pridem Academiae nostræ, ex
summâ benignitate & Clementia factam dota-
tionem decem millium florenorum & alia in-
numera beneficia, non fucato, sed sincero pe-
ctore & affectu, *AUGUSTI* tribuimus & No-
men, & Titulum, & famam, & immortalita-
tem, eiqve hanc aram devotæ gratitudinis no-
stræ & Gloriæ propriæ struimus perpetuam. :
VIVAT JOHANNES GEORGIUS II. ÆTER-
NUM! VIVAT IN HAC ET POST HANC IN ALTERA
ILLA VITA SINE TERMINO, SINE FINE IN PERPE-
TUUM! VIVAT DEO! VIVAT SIBI ET DOMUI
ELECTORALI! VIVAT PATRIÆ! VIVAT
AULÆ! VIVAT ECCLESIAE! VIVAT REI-
PUBL! VIVAT ACADEMIÆ NOSTRÆ! VI-
VAT OMNIBUS AC SINGULIS, QUIBUS
PROFUIT ET PRÆFUIT QUAM OPTIME!
Cæterum post Deum & Principem mea Ora-
tio ad vos quoque se convertit *PATRES A-*
CA-

*
Initio Profes-
sionis meae An-
no 1662. Pro-
fessores Theo-
logiae in Acad.
hac fuerunt
D. ABRAHAM
CALOVIUS.
D. JOHANNES
MEISNERUS.
D. J. G. H. AN-
DREAS QVEN-
STEDT.
D. JOHANNES
Deutschmann.
per DEI gra-
tiam hodie-
num supersti-
tes.

CADEMIÆ CONSCRIPTI. Num vero magis Vobis, quam Mihi ipsi hodiernâ die sese offerat gratulandi & lætandi occasio, ipse adhuc anceps sum & dubius. Minus erravero, si & Vestrum & meo nomine, solenni hoc festo memoriæ & gratitudinis quandam statuam erexero. * Et primo quidem reverendæ nostræ Facultati Theologicæ eo nomine gratulor, quod illis quatuordecim annis, quibus jubente Deo & Principe munere hoc Professionis meæ functus sum, neminem hætenus illa vel Collegam suum luxit, vel desideravit immaturâ morte præreptum, Sed quod omnes illius **DOCTORES & PROFESSORES**, frementibus quamvis hostibus, præsertim orthodoxæ religionis variis, nec contemnendis prorsus, per Gratiam Dei usque ad hunc diem supersunt, & nobis adsunt sanctis suis consiliis, precibusque; non minimâ variorum sacrorum operum, ministeriorum & scriptorum celebritate per universum terrarum Orbem clarissimi. Haud minor felicitas tribuenda est Collegio
Am-

Amplissimo Juridico Professorii Ordinis, quod
itidem per tot annos neminem desideravit Pro-
fessorem vitâ defunctum, Excepto unico * eo-
demque nobis mihique imprimis Amicissimo
Collega, medio quasi ætatis virilis flore imma-
turo fato Studiosæ juventuti erepto. Cum illi
Ipsi Viro Summo, qui jam multis ab annis ab
Academiæ subselliis ad eminentissima quæque
Principum & Electoris jam nostri sanctiora
consilia evectus est, magis gratulandum quàm
condolendum sit à nobis. ** Et si tam Medi-
corum quàm Philosophorum Nobilissimum
percurramus statum præsentem, eundemque
cum pristino conferimus, non habemus quod
doleamus, sed Academiæ nostræ celebritatem
extollamus maximè, dum Illos ipsos, quos circa
initium Professionis meæ hîc salutare & com-
pellare potui Collegas amicissimos, hodiernâ
adhuc die & horâ sentio & conspicio superstites
maximam partem omnes & pro parte nobis
præsentes: Et sic è Medicorum numero uni-
cum †, è Philosophorum verò coronâ quinque

B

ha-

*

D. MICHAEL
FRIDERICUS
LEDERERUS,
Instit. P. P. obiit
Anno 1674.
ætat. 36.

**

CHRISTIANUS
à KLENGEL,
Jelus Cod. P. P.
jam Seren. E-
lect. Sax. Con-
siliarius inti-
mus, antehac
Cancellarius
& Consiliarius
intimus Ducis
Anhaltini Ser-
vestani.

†

D. MARCUS
PANTZERUS,
Fac. Med. Se-
nior. obiit An-
no 1664. æt. 72.

*
(1) REINHOLDUS FRANKENBERGER, *Histor. P. P. & Acad. Senior*, obiit An. 1664. Mens. Febr.

(2) CHRISTOPHORUS NOTNAGEL, *Mat. P. P.* obiit anno 1666. Mens. Maj. Sen. Ac.

(3) OTTO PRÆTORIUS, *Poës. P. P.* obiit Anno 1668. Mens. Februar. Successit ei SAM. BENEDICTUS CARPZOVIVS, *jam nunc Ser. El. Sax. Concionator Aulicq.*

(4) JOHANNES ERICUS OSTERMANNUS, *Græc. Lingv. P. P. Acad. Senior*, obiit An. 1668. æt. 58.

(5) D. MICHAEL WENDELERUS, *Tb. P. P. extraord.* obiit A. 1671. Mens. Novembr.

habeo saltem, quos vita jam pridem defunctos noverim. Qui tamen ad unum omnes hanc benè peractæ vitæ gloriam consecuti sunt & virtutis suæ, ut Seniores totius Ordinis Academici, ob canitiem suam venerandam, senio quidem confecti corpore decumbant, quoad animam & famam adhuc vigeant, floreat in perpetuum: tanquam hujus Academiae lumina immortalia.* His sex per tot annos ex universo Professorum Ordine ereptis, quamvis adjungere possimus Assesores Facultatis Juridicæ quatuor, † quorum tres vitam cum morte commutârunt Viri Consultissimi, Quartus non ita pridem in Senatum Aulicum, non sine splendore nominis sui cooptatus est, attamen si consideramus, quales Viri per decursum horum annorum ex Academia nostrâ, tanquam ex

eqvo

† D. CHRISTOPH. BRESLER, *Jurid. Facult. Assesor*, obiit Anno 1665. M. Novembr.

D. MICHAEL LEDERERUS, *obiit Anno 1669. Mens. Febr.*

D. JULIUS ERNESTUS SCHRÖDTERUS, *obiit Anno 1669. Mens. April.*

D. CHRISTOPH. RITTER, *in Aulam vocatus, Anno 1672. ad consilia Cameralia nec non Supremi Appellat. Judicii Assesor, jam Consiliarius Aulicus.*

eqvo Trojano prodierunt iterum, qui jam vel
Ecclesiae, vel Reipubl. & universae ferè Patriae,
nobisq; ipsis salutaria praestant officia, magis
semper nobis erit lætandi, quàm dolendi occa-
sio. Neque verò possum, quin & MIHI ipsi ho-
diernâ gratuler die, Numinisq; divini clemen-
tiam & benignitatem, ex publico hoc gloriae Dei
destinato loco, eveham laudibus. Imprimis ve-
rò eo nomine mihi ipsi gratulor, quod Deo &
Principe clementissimè volentibus, tam hone-
sto, tam tranquillo functionis genere, mihi per
tot annos vivere, & inter amænissimas Musarum
& Charitum societates, inter jucundissi-
ma omnium artium & disciplinarum studia,
ætatis jam maximam partem consumere mihi
datum. Ex eo nempe statim tempore, quo
spontaneum Patriae meae exilium selegi, quod
teneris statim annis factum, quibus vix deci-
mum sextum egressus, placuit, & singulari me
voluptate ad se rapuit vita Academica, quam
annos maturiores & Viriles per Dei Gratiam
jam consecutus, magis magisque impensius ama-

re cœpi, non quod illa suis careat omninò mole-
lestiis, suis adversitatibus, cum & his non desti-
tuatur prorsus, sed quod illæ tales sunt, quæ à
paribus & iis, à quibus non tanta quanta à po-
tentioribus nocendi ratio metuenda, inferun-
tur, tum quod hæc vitæ ratio longè à strepitu
negotiorum aulicorum, forensium & aliorum
civilium turba, dulci quodam & honesto se-
cessu sit remota: eiq; qui tranquillitate mentis
delectatur, magis commoda. Et ut id, quod res
est, ingenuè fatear, eo nomine semper mihi gra-
tulatus sum, quod mirabili DEI ductu & fato
quodam divino inter alias Germaniæ celebri-
res Academies, quas per quatuordecim ferè an-
nos plerasq; salutavi, ad hanc imprimis Acade-
miam translatus sum, quæ veræ & orthodoxæ
religionis non filia, non soror, sed ipsa dulcissi-
ma mater est, & in qua Angelus ille cœlitus de-
missus Lutherus totum quasi terrarum orbem
singulari Dei jussu & instinctu Spiritus sancti
primus è tenebris Papalibus & infernalibus in
lucem vitæ & veritatis reduxit, ex quâ hæc do-
ctrina cœlestis postmodum in angulos universi
orbis

orbis migravit, & felicissimè transplantata est.
Quamvis nec minima me voluptate animi recreet & afficiat jucunda & iterata sæpiùs recordatio Antecessorum nostrorum, Joh. Schneidewvini, Matth. Wesenbecii, Joh. Zangeri, Joach. à Beust, Eberhardi à Weihe, Petri Heigii, Andreae Rauchbari, & Variorum Carpzoviorum, à quibus Jctis Jurisprudentia non Romana solùm, sed & Saxonica variis scriptis illustrata & pristino, non dicam novo nitore & vigori restituta. Ut jam nihil addam de Viris hujus Academiae, ob Medicinæ & Philosophiæ studia summa celeberrimis, quum illorum nomina universo constent orbi literatorum jam abundè. Et hæc illa est felicitas Academiae nostræ, & mea cum illa communis, quam non possum quin publicis hinc exornem encomiis, præconiis. Summus ille rerum Arbiter hanc nobis porrò jubeat esse perpetuam: servetq; & Electorem nostrum Serenissimum, cum tota Electorali familiâ illustrissimâ, & universam hanc Remp. nostram literariam salvam & incolumem, eandemq; porrò in nominis sui gloriam, ab insulti-

B 3

bus

bus hostium externis conservet, tueatur, defendat, protegat clementissimè : usque ad extremum hujus mundi finem ! Verùm cum ex more Majorum de certo themate quædam veniant peroranda mihi, haud inconuenientem tempori & huic actui solenni Doctorali illud arbitratus sum, quo in judiciis & scholis nostris Saxonis dubium sæpè occurrit, de JURAMENTO præsertim GENERALI CALUMNIÆ: circa quod duplex quasi quæstio nata videtur: Num tali nempe Juramento Calumniæ seu Malitiæ onerari adhuc possint Doctores in Academiis legitimè Promoti, si Advocatorum vel Procuratorum munere fungi velint in Judiciis? Et postmodum non ineleganter nec perperam controverti solet: Num Jus Saxonicum siue commune siue Electorale ideò alicujus iniustitiæ vel iniquitatis incusari queat, quod illo ipso, vel ex tacita approbantium voluntate & consuetudine, vel denique expressâ Lege Electorali, juramentum tale Calumniæ generale sit abrogatum penitus? Antequam verò ad spe-

specialem utriusque quæstionis discussionem
progrediamur, quædam in genere de Juramen-
to hoc Calumniæ ex antiquo Romanorum ju-
re repetenda sunt. Et in omnibus quidem benè
constitutis Rebus publicis litigantes in judiciis,
ne controversias inanes moverent, & temerè ad
Tribunal Judicis profilirent, metu religionis &
vinculo juramenti quasi aversos, historiæ mo-
ratorum populorum docent. Sunt nempe
qui existimant, etiam apud Athenienses, opti-
mos Græcorum populos, in usum judiciorum
fuisse juramentum Calumniæ receptum, unà
cum certâ poenâ litigantibus præscripta, quæ
dicitur græcis *ἑκαταβολή*, quâ multabatur te-
merarius litigator, eratq; ferè decima pars litis.
Quæ magnam habet affinitatem cum sponsio-
ne Romanorum, quæ fuit interposita stipula-
tio decimæ partis litis, quam perderet temera-
rius Actor. Ut verosimile sit, Juramentum quo-
que calumniæ, ut alia probè multa, ab Atheni-
ensium Rep. originem sumpsisse, & postmodum
in Romanorum Remp. ad exemplum LL. XX.
tabb.

tabb. introductum. Quo sincerius nempe & Actor & Reus causam tractarent controversam in judicio, uterque juramentum aliquod in se suscipere, & certam quendam pecuniæ summam deponere, coactus fuit à judice. Et teste quidem Polluce Juramentum, quo Actor vel ille, qui litem intendebat, primo constringebatur *εξομωσία*, illud verò jusjurandum, quod convento Reo injunctum dictum *ἀντιωμοσία* fuit, quo ille se non calumniosè acturum, hic neque cum injurià alterius se defensurum, sanctè & sub metu religionis pollicebatur. Et ita de juramento calumniæ affirmari potest, quod illud quoad originem sit Atheniensium, quoad certam verò formam magis Romanorum & præsertim Imperatoris Justiniani, qui antiquam calumniæ actionem sustulit, & hoc in illius locum substituit, illud ipsum plenius explicavit, eiq; robur addidit & auctoritatem, uti multis aliis juris Romani articulis contigisse deprehendimus. Ita nempe Optimus Imperator de se ipso sentit: Omnia meritò nostra facimus, quia ex nobis
omnis

pref. d. con-
sept. ff.

omnis iis impertitur auctoritas, & qui non in-
subtiliter factum emendat, laudabilior est eo,
qui primus invenit. Ex mente itaque Impera-
toris Justiniani Juramentum Calumniae illud
jam est nihil aliud, quam religiosa litigatorum
asseveratio, qua promittunt, se non calumnian-
di animo, sed juris sui opinione fretos agere, vel
alteri resistere. Nec vero Tale juramentum
Calumniae unius generis est, dum Doctores &
Interpretes Juris, praesertim Civilis & Pontificii,
aliud appellant Generale, aliud Speciale, & illud
quidem, quod indistincte ab omnibus litiganti-
bus & in omnibus causis, statim post litem Con-
testatam & necessaria quaedam & inevitabili le-
ge judicii est praestandum, Hoc vero, quod in
certis saltem articulis juris iisdemque inciden-
tibus locum habet, & quod litigantibus vel an-
te, vel post litem contestatam, injungitur, quod
jure Camerali, Pontificio & Saxonico fere u-
num idemque est cum Juramento malitiae,
& toties defertur a Judice & postulatur, quoties
vel pars, vel judex suspicatur, aliquid tentari frau-

C

dis

dis vel malitiæ. Utrumque nempe juramen-
tum, seu calumniæ, seu malitiæ, seu generale, seu
speciale, à prudentioribus Legislatoribus Re-
rum. semper & ubiqve habitum fuit pro opti-
mo quodam remedio evitandarum litium ni-
miarum vel temerariarum, quo ipso possent
litigantes metu quodam & reverentia religionis
à calumnia, fraudibus & malitiâ avocari. Qvam-
vis enim illud sit saltem opinionis & credulitatis,
non veritatis & scientiæ, nec litem per se malam
simpliciter reddere valeat bonam, ut semper
Judex secundum jurantis causã debeat pronun-
ciare, insigni tamen cum utilitate & litigantium
& Reip. ipsius, cujus interest lites vel plane
non esse, vel citissimè finiri, receptum & in judi-
ciorum plerorumq; usum translatum esse cre-
ditur, præsertim quod ejusmodi juramentũ non
insignibus careat effectibus, quos illi passim
Jura tribuunt scripta. Quod si enim recuse-
tur ab Actore, ille cadit actione, si à Reo, pro
improbo habetur & confesso litigatore, quam-
vis utraqve pœna locum non habeat, nisi præ-
via
via

viâ Judicis sententia declaratoriâ & condemna-
toria. Nec immunes sunt prorsus Advocati &
Procuratores à multâ, qvi juramentum tale ju-
dicii detrectaverint. Contra v. liberat præ-
stitum tale jusjurandum à suspicione fraudis &
calumniæ, ut tutius procedatur in causâ. Ut ni-
hil hîc attingamus de optimo fine & laudabili
intentione Legislatorum, ob qvem hoc jura-
mentum calumniæ in judiciis videtur inven-
tum, ne scilicet tanta litigantium multitudo te-
merariis litigiis forum impleret, sed qvamplu-
rimi honestatis & bonæ conscientiæ amantes
metu vindictæ divinæ à variis & calumniolis
controversiis absterrentur. Proinde factum
videmus, ut tam avidè, tantaqve curâ non solum
à Conditoribus juris Civilis, sed & Pontificii &
Cameræ, sit inter primas quasi leges judiciorû
Calumniæ hæc juramenti præstatio relata,
Tam Generalis, quam specialis: ita ut his juri-
bus promiscuè litigantes in judiciis non admit-
tantur, nisi indistincte & in omnibus causis, se-
nihil qvicquam fraudulenter & calumniose in

judicio tentaturos, sub fide juramenti promitterent. Quinimo Doctores nonnulli & Interpretes juris Civilis eo prolapsi sunt tandem, ut credant firmiter & doceant: Tale Juramentum Calumniæ ob generalem suam justitiam, nec lege, nec contraria consuetudine & statuto posse abrogari. Et illi etiam, qui statuunt, ex jure Divino originem traxisse Juramentum calumniæ, illud à partibus litigantibus neque tacite, neque expresse remitti posse, insuper affirmant. Quamvis alii de jure Canonico tacitam remissionem concedant. Verum, ut ad quæstiones nostras modo propositas propius aliquantulum accedamus, & quidem inverso ordine posteriorem illam, Quæstio movetur Juri Saxonico, numne ideo injustitiæ & iniquitatis illud ipsum incusari posset, quod in eo Juramentum calumniæ, præsertim Generale, primo tacite & contraria consuetudine & postmodum Lege publica sit abrogatum penitus? Et tale quidem judicium fert de jure nostro Saxonico, quoad cætera Jctus clarissimus quondam Jenen-

Jenensis Academiae P. P. Auctor famosi illius tractatus de Processibus Executivis, Matthias Colerus, His verbis: (quæ ideo integra appono, ne Tanto Viro alienam affingere mentem videar) *De jure Vero Saxonico jusjurandum calumnie Generale contraria consuetudine prevalente, abolitum est. Sicut testatur glossa quaedam Lehn-Recht cap. 88. quæ expresse dicit Wiewol es nicht in unserm Recht gewöhnlichen / quod licet omni ratione careat, ut & pleraq; jure Saxonico disposita, & ipse etiam Henningus Göden, Practicus harum provinciarum expertissimus dicat illam Glossam esse diabolicam, cum nihil alleget, quod subsistat in jure: Haftenus Colerus, qui eodem loco propterea Jus Saxonicum hâc in parte omni ratione carere, ut pleraque alia putat, quando in verbis præcedentibus defendit tale juramentum per consuetudinem contrariam tolli non posse ob cap. Cæterum X. de juramento calumnie, quod talis consuetudo omnino esset irrationabilis, dum allegato c. cæterum Juram. cal. inventum sit veritatis di-*

MATTHIAS
COLERUS de-
cis. 117. n. 10. &
seqq.

HENNINGUS
GÖDEN in
pract. suâ Tit.
d. lit. Conte-
stat. n. 11. 12.

COLER. Dec.
117. n. 6. 7. seqq.

cende gratiâ & ut timore ejus temeritas contentiosorum hominum, in lites facile proruentium, concipere posset. Unde patet (pergit Colerus) si consuetudo contrarium inducat, quod hæc contra veritatem tendat, calumnias excitet, ideoque statuto non tollitur. Hæc nempe ratio est Coleri, ob quam jus nostrum Saxonicum carere omni ratione idem existimat, ut pleraque alia eodem jure disposita. Condonandus tanto Viro hic error esset, si cum autore suo, quem laudat & nominat, Henningo Göden, glossam saltem incusaret, verum enim vero, cum nimis late hoc ipsum, quod Saxonicum jus omni careat ratione etiam extendat ad alia jure Saxonico disposita, Hodie vero illa glossa Juris Saxonici communis approbata sit expressis sanctionibus publicis Divorum Electorum Saxoniae, non possumus non, nimis immaturum hoc Coleri & aliorum, qui eum postea secuti sunt, iudicium, modeste declinare, & contrariis argumentis hanc Serenissimorum Legislato- rum sententiam justissimam propugnare, & jus Saxoni-

*Proc. Ordn.
tit. 33. von
dem Eid Ma-
litia. Ob wol
das juramen-
tum calumnia
in unsern Lan-
den nicht
bräuchlichen.
Appellation
Ordn. Tit. eod.
vom Eid Ma-
litia.*

xonicum, quod alias ob sanctitatem & justitiam
suam toti fere inclaruit orbi, à tali ignominia li-
berare & vindicare. Possemus quidem Cole-
ro ipsi opponere judicium contrarium Jacobi
Schultes, Jcti Saxoniae celeberrimi, qui ipsas
illas Decisiones, quas descriperat, ut apparet tu-
multuario labore, & in quibus antea allegata
verba continentur, post mortem demum Co-
leri edidit in lucem, quod habet de jure Saxo-
nico longe aliud in Præfatione sua ad Decanū,
Canonicos, Capitularesque Primatus & Ar-
chiepiscopatus Magdeburgensis, his verbis:
*Vobis autem benignissimi Domini, ut hasce deci-
siones dedicarem, causa hæc erat, quod sæpe in eis
mentio fiat non modo rerum complurium in ve-
strâ curiâ judicatarum, sed etiam vestri juris,
quod est post imperii leges antiquissimum, quod-
que à Saxonibus ortum primo, late deinceps ad
multas alias Germaniæ partes provinciasque
manavit, ut opinor æquitate suâ, Neque enim
assentior iis, qui Jura Saxonica iniquitatis ar-
guunt, quos vel una hæc sententia refelleret, non*
omni-

JACOB. SCHUL-
TES in præfat.
ad Decis. Col.

omnium, quæ à Majoribus constituta sunt, red-
di rationem posse. Nam ubi non apparet, quæ
ostendatur ratio, quum constat nihil aliud nisi
mentem æquitatemque legis esse, multas etiam
ex jure Civili leges iniquas esse fateamur, necesse
est, aut si hoc tamen idcirco in jure civili non ad-
mittimus, non oportet invidiam istam in solas
Saxonicas leges derivare. Possemus inquam,
hoc judicio generali refutare ipsam opinionem
Coleri, sed nolumus alienis armis uti, dum sup-
petunt propria. Ideoque jam ad oculum de-
monstrabimus (1.) falsam esse illam doctrinam,
quod juramentum calumniæ sit juris divini, &
ideo non possit abrogari contrariâ consuetudi-
ne, vel lege, quo destructo fundamento Coleri
(2.) evincemus, ex justissimâ ratione juramen-
tum calumniæ generale in foro Saxonico esse
abrogatum tale, quæle describit jus civile, qua-
tenus nempe indistincte, in omnibus causis ad-
hibendum docetur, & in ejus locum speciale
malitiæ surrogatum, saltem in usu remansisse.
Quod primum membrum jam attinet, iniqui
illi

illi censores jurium Saxoniorum inniti mihi videntur falsa quadam conclusione, quâ fingunt & asserunt, Juramentum Calumniæ origine suâ esse juris divini, imò inventionem & introductionem ejus tantâ constare justitiâ & æquitate, ut sine culpâ & vitio iniquitatis non possit abrogari, vel per consuetudinem, vel per legem contrariam. Verum enimvero, quam debile hoc sit argumentum, quam imbecillis conclusio, jam ante nos extra Saxoniam quidâ celeberrimi Jcti demonstrarunt. Allegant quidem pro sententia sua ex sacro Codice locum Exodi 22. *Si quis commoda verit Amico pecuniam, aut vas in Custodiam, Et ab eo qui susceperat furto ablata fuerint, si invenitur Fur, duplum reddet, si latet fur, Dominus Domus applicabitur ad Deos Et jurabit, quod non extenderit manum in rem proximi sui, ad perpetranda fraudem, Et c.* Quis non videt hunc textum magis loqui de juramento Veritatis, quod purgatorium vocamus, quam Calumniæ, quod solius est opinionis & Credulitatis. Quis non

Exod. 22.

D

mani-

Bartol. in Extravag. ad reprimendum in verbo & figurâ judicii.

Menochius d. arb. judic. qv. l. 1. qv. 20. N. 2.

Georg. Obrecht. tract. de juram. Calumn. cap. 3. n. 4.

l. 44. qv. fam. ff. famil. ericisc.

manibus quasi palpat, quam hallucinetur, quam erret, Bartolus & Menochius, qui ex hoc dicto literarum sacrarum inferunt, quod & juramentum Calumniæ ideo tam in causâ summaria, quam ordinaria, & solenni haud possit remitti, cum sit juris divini. Audiamus judicium Clarissimi Georgii Obrechtii, quod habet in peculiari suo tractatu de hoc juramento Calumniæ: *Cum vero origo hujus jurisjurandi non sit juris divini, etiam à jure divino argumentum sumi nequit, quia non entis, ut vulgo loquimur, nulla sunt accidentia.* Hoc judicium J. C. t. in Jure Utroque versatissimi, qui ibidem pluribus ostendit, hoc jusjurandum legibus positivis & civilibus esse introductum, cujus formam debemus quidem Imperatori Justiniano, origo autem latius ab aliis gentibus deduci potest, quod illud jam in Rep. Atheniensium certo tamen modo fuerit cognitum, imo in ipsa Rep. jam ante Imperatorem Justinianum. Quæ cum ita sint, quod nempe hoc juramentum Calumniæ sit juris humani civilis positivi, quod

quod una cum cæteris solennitatibus judicio-
rum & processus, quæ variant pro populorum
diversitate, usu magis fori est introductum, non
video, quæ ratione contra juris Civilis naturam, *l. 6. ff. d. 3.*
quæ vel Tironibus Jurisprudentiæ cognita est, *5. 7.*
haberi debeat pro immutabili, ut non possit, nec
debeat pro qualitate Reip. & judiciorum, vel
recipi, vel abrogari. Verum objiciunt & ur-
gent Adversarii & Osores Juris nostri Saxonici
illud imprimis, quod hujus Juramenti calu-
mniæ perpetua & universalis sit Justitia in o-
mnibus judiciis, ob quam rationem Justinia-
nus & Pontifex jusserunt introduci passim & in-
distinctè, quos secuti etiam sunt Legislatores
Cameræ Imperialis, porro quod hoc juramen-
to evitentur lites superfluæ, nec non eo ipso tot
fraudibus & malitiis occurratur, quod ipsum
cum ubiqve æquum sit, non possit salvâ œcu-
nomicâ ratione justitiæ, vel lege expressâ, vel
consuetudine contraria abrogari, quod tamen
non sine vitio iniquitatis tentet & præsumat Jus
Saxonicum. Præsupponunt hi Viri optimi

per petitionem quandam principii, quod adhuc
in quaestione est. Tribuunt illud unice Calu-
mniae Juramento generali, quod ei soli haec-
nus nemo tribuit, nec concessit, sed quod ei
cum speciali est commune. Num magis ge-
nerali Juramento, quod sine delectu personarum
& causarum indifferenter adhibetur, & eodem
stato tempore, magis abbrevientur lites, ma-
gis obviam iri possit calumniis & fraudibus li-
tigantium, an vero speciali, quod certis saltem
personis, quarum fides vacillare videtur, & in
certis causis, debitoque & congruo tempore a
prudenti cordatoque iudice litigantibus injun-
gitur, adhuc sub iudice lis est. Intentionem
optimam habuisse Justinianum & Pontificem
Greg. IX. in introducendo generali Juramen-
to Calumniae non negamus, nec improbamus,
cum leges tunc bonum ad finem tendere praes-
sumantur, si spectent salutem civium, quamvis
eum haud semper consequantur. Hoc tamen
negamus constantissime, Jus Saxonicum ideo
omni ratione carere, quod tale calumniae Jura-
men-

mentum generale, vel expressâ lege, vel contra-
riâ consuetudine non approbaverit, sed in ejus
locum potius speciale surrogaverit. Quid si af-
feramus, justissima ex ratione id factum, quod
secundum erat membrum hujus propositæ
qvæstionis. Nec enim desunt nobis J.Cti, qui
cum Socino arbitrantur, illam consuetudinem,
qvâ in foro non frequentatur Juramentum ca-
lumniæ generale, ideo in Rep. bene constitutâ
tolerandam esse, quod moribus hujus seculi,
qvibus cupido litigandi invaluit, protervi liti-
gatores & Procuratores, levitate animi & sum-
mâ facilitate ad præstandum tale Juramentum
profiliant, vel affectione causæ, vel lucri amore
inducti, & jurent ut committant tutius, quam
evitent calumniam. Et ita Dd. varii in eâ opi-
nionem sunt, satius esse, ad evitanda perjuria illud
abrogare Juramentum generale, quam sine de-
lectu & promiscue illud omnibus deferre, o-
mnesque admittere, quamvis suspicione mali-
tiæ laborent. Ex quibus omnibus patet, quam
male incusetur jus Saxonicum irrationabilitatis

tis à Colero, quod in eo Jus Generale calumniæ
dicatur in desuetudinem abiisse. Sanè, si ipsos
textus juris Electoralis Saxonici accuratè evol-
vamus & perlegamus, nihil in eis deprehende-
re licebit, nisi quod summâ nitatur æquitate &
optimâ ratione. Quamvis etenim in iis, tam
in ordinatione Processus, quam Supremi Ap-
pellationum judicii, dicatur Juramentum Ge-
nerale Calumniæ sublatum, in ejus tamen lo-
cum succurrit Juramentum malitiæ, quod in
quovis articulo Judicii & quavis parte processus,
imò qualibet causâ potest imponi partibus liti-
gantibus à Judice, quos senserit esse suspectos
de fraude vel calumnia. Quod Juramentum
malitiæ eundem, si non meliorem, operatur ef-
fectum, quam illud generale Juris Civilis vel
Pontificii, quod tantis laudibus evehunt illi.
Videntur etiam textus Juris Electoralis duo ma-
le intelligi ab iis, qui sentiunt Calumniæ jura-
mentum Jure Saxonico esse generale sublatum.
Quod si enim illud vocant Generale, quod ge-
neraliter, & in omnibus causis, post litem demu-
um

um contestatam & promiscuè omnibus litigantibus præstandum est, concedimus & lubenter fatemur, tale in Jure Saxonico in desuetudinem abiisse & quidem justissima ex ratione, quod per rerum fieri naturam non possit, ut vel omnes litigantes æque de calumnia sint suspecti, vel omnes causæ frivolæ litigatorum, & ita tutius sit, & ad evitanda perjuria melius reservare judici hanc potestatem, ut si aliquis litigantium suspectus sit de calumniâ, illum hoc malitiæ Juramento gravare & metu religionis quasi horrorem incutere. Cæterum, si illud saltem appellant juramentum Calumniæ generale, quod ad totam causam, ad totum processum pertinet, nec ad hunc, vel illum solum articulum judicii, tunc negamus, tale Generale prorsus in desuetudinem abiisse foro Saxonico. Quod probare possumus ex textu Ordinationis Appellationum Titulo de Juramento malitiæ per initialia verba: *Ob woldas Juramentum Generale calumniæ in unsern Landen sonsten nicht bräuchlichen.* In his verbis vocula, *Sonsten* non debet otiosa esse, quæ etiam omittitur in textu Ordinationis processus. Videntur Legislatores illud verbum, nec perperam
nec

nec incogitanter adhibuisse. Ut sensus genuinus & verus hic textus sit, quamvis in causis secundæ instantiæ & Appellationum præcise Appellantes & in omnibus causis juramentum calumniæ deponere non teneantur, adigantur tamen ad illud, si Appellantes de calumnia sint Judici suspecti, ita ut detrectantes illud repellantur à tota causa si illud detrectent. Verba procul dubio illa textus: Sol er mit seinen Suchen nicht zugelassen / sondern stracks davon abgewiesen werden / non de particula causæ, vel Judicii, sed tota causa, quæ per appellationem est devoluta, erunt intelligenda. Et ita sæpius pronunciatur. Würde Appellant oder dessen Advocatus das juramentum malitiæ oder calumniæ abstaten und schweren daß er diese Appellation nicht zum Verschleiff der Sachen noch gefährlicher weise eingewandt / so ergienge derselben halber was recht ist. Clarius hoc adhuc probari potest ex novissima decisione Serenissimi nostri Electoris JOHANNIS GEORGII II. cui Deus pacem & vitam concedat diutissimè, ubi seriâ admonitione injungitur Judicibus quibusvis, tam primæ, quam secundæ instantiæ, ne partibus suspectis juramentum calumniæ vel

*Decisio Elect.
Nova 70. vom
Eid vor Befehde so juramentum malitiæ genennet &c.*

vel malitiæ remittant, sed injungant ad petitionem partis adversæ etiam ad totam causam. Verba placet hic ascribere integra. Befehlen derowegen Unsern Rahts Collegiis und andern Gerichten/ daß sie hinführo; Wenn sie von einer Part verspüren/ es sey gleich vor oder nach der litis contestation, daß er entweder eine unnötige Rechtsfertigung ansahen/ oder vorsez, und gefährlichen Verzug der Sachen suchen wil/ dem Part/ oder Advocato causæ, oder deme/so sich sonst des Advocirens unterstehet/nach Beschaffenheit der Umstände und nach Gelegenheit der Sachen Wissenschaft wenn es entweder die Parten begehret und der Richter darauff erkennet/auch Amptswegen ohne Richterliche Erkenntniß &c. Das juramentum malitiæ auferlegen und schweren lassen/ daß der Part oder Advocat eine gerechte Sache zu haben/ glaube/was er vorbringe und begehre nicht aus gefehrde oder böser Meinung/noch zu Aufschub und Verlängerung der Sache/sondern allein zu Notturfft thue/ &c. Da aber solch Jurament von dem Part zu leisten verweigert würde/ sol selbiger mit seinen Sachen stracks abgewiesen werden. Ex quo textu videmus, quam sollicitum sit jus Saxonicum de præ-

E

caven-

cavendis & evitandis omnibus malitiis & fraudibus litigantium, non per speciale saltem juramentum calumniæ in hoc, vel illo articulo processus, sed & tale, quod totam destruit causam Actoris vel Rei. Et quam frustra sit Colerus, & cum eo Goden, qui illud iniquitatis incusat, tanquam omni carens ratione.

Restat ut paucis mentem nostram adhuc exponamus de altera quæstione proposita.

Num nempe Doctores Juris in Academiis legitime promoti, qui in actu Doctorali Juramento semel astricti sunt, iterum onerari possint in judiciis juramento Calumniæ, si Partibus Advocatorum vel munere Procuratorum fungi velint?

DE Advocatis existimat Obrechtus, quod illi in genere omnes de jure Civili juramento Calumniæ generali gravari non possint, quamvis enim ad juramentum eos adstringere videatur l. Rem non novam C. d. judiciis, recte tamen monet, illud juramentum Advocato-

to-

u-
u-
lo
u-
le-
cu-
ex-
o-
iis
ra-
os-
ti-
m
od
ra-
nt,
ge-
is,
ca-
o-
torum singulare esse & diversum à Juramento
Calumniæ, quo jurare debent, quod omni ope
verum & justum procurare, & ubi cognove-
rint causæ injustitiam, eam statim velint dese-
rere. Quæ sententia si vera est, illa magis ob-
tinebit de Doctoribus legitime Promotis in A-
cademiis, quos ipsa dignitas, à calumniæ suspi-
cione liberare poterat unicè. Accedit, quod
in omnibus benè constitutis judiciis Germaniæ
hodiè dentur & sint fere Ordinarii Advocati, spe-
ciali jam juramento ad judicium obligati, à qui-
bus perperam iterandum esset juramentum.
Calumniæ generale. Quod in primis af-
firmandum est de nostris Curiis Provincialibus
Electoralibus, in quibus Viri exercitati, pruden-
tes, Legales, bonæ vitæ & famæ, maxime autem
Gradu Doctorali conspicui, in ordinem Advo-
catorum & Procuratorum cooptantur, & so-
lenni formula juramenti officio, quod gerunt,
conformi, obstricti recipiuntur. A quibus Vi-
ris consultum sanè & rationabile non est in sin-
gulis causis, quas tractant in judicio, nomine

Clientum singula denuo & iterata requirere juramenta, utpote quod illa citra necessitatem cumulanda non sint, nec ab iis exigenda denuo, quorum fides jam spectata & satis Judici probata est, cum prævia solenni deliberatione, denominatione & Principis confirmatione eligantur. Quinimo Clarissimus Obrechtus Advocatos dignitate Doctorali ornatos ideo juramento Calumniæ generali non onerandos putat, ne Viri Consultissimi & optimi à talibus muneribus facile terreantur & abstineant præsertim religiosiores, quibus semel præstitum juramentum semper obversatur animo, uti improbis, quamvis repetitum sæpius, occurrit nunquam. Non autem sine Reip. maximo damno contingeret, si Advocatis destituerentur litigantes in judiciis, quorum vitæ genus maxime laudabile & honestum esse debebat. Et si abstinerent Doctores, rabulis imperitis janua malitiæ panderetur. Quamvis etiam in Supremo illo Imperii Romano Germanici Tribunali, quod spiræ est, Advocati & Procuratores, qui &

& ipsi fulgent Doctorali honore non sint immu-
nes à juramento Calumniæ generali, eo tamen
non gravantur Fiscii publici & Camerae Procu-
ratores, qui vel Imperii vel Reip. alicujus nomi-
ne procedunt. Qui ob majestatem mandantis
eximuntur, nec vero calumniari præsumun-
tur, quos officii necessitas excusat. Quæ ipsa
immunitas etiam concessa est in Novissimo re-
cessu imperii de anno 1654. Ratisbonæ publi-
cato, Consiliariis statuum Imperii Juratis nem-
pe & actualibus, non honorariis & Titularibus
saltem, qui cum jussu Dominorum experian-
tur in Judicio, calumniari non præsumuntur.
Quod & Dd. nonnulli extendunt ad Tutores,
Curatores, Advocatos, quos Magistratus ex of-
ficio dedit Pupillis, Minoribus, quorum fides
jam ipsa electione Magistratus satis approba-
ta est. De Jure Saxonico cum omne Jura-
mentum Calumniæ in desuetudinem abierit
generale, Doctores Juris, si Advocatorum mu-
nere fungi velint, etiam aliis in Judiciis, in qui-

Reichs. Ab-
schied d. Anno
1654. zu Re-
genspurg. S.
43.

E 3

bus

bus jurati & ordinarii non sunt constituti, hoc ipso liberantur, à Juramento tamen malitiæ Speciali non erunt immunes, quod Judex tamen præsertim Inferior Viris Doctoribus haud facile, nec sine prægnanti Calumniæ suspicionem imponet, secus si faciat appellari potest ad Principem, uti saluberrime Serenissimus noster **ELECTOR** peculiari disponit Novella. Superiori Magistratui v. c. Senatui Aulico, vel Supremo Appellationum Judicii eminentissimo, hac in re major potestas concessa, quamvis nec in his Curiis facile Doctori speciale Juramentum injungatur, si Vir sit spectatæ fidei, & eruditionis, nec evidentissima adsit calumniæ suspicio.

DIXI.

ORA-

ORATIO AD DECANUM.

Juridicæ Facultatis

DN. D. CASPAREM ZIEGLERUM.

*Spectabilis Dn. DECANE, Vir Magnifice, Consul-
tissime, Nobilissime, Excellentissime, Seren. ELECT. SAX. in Su-
premo Appellat. Jud. Consiliarie Splendidissime, JCTe & Ante-
cessor Juridicæ Facultatis, Primarie & Ordinarie, Decretalium
Professor celebratissime, Curia Electoralis, Consistorii Ecclesiasti-
ci & Scabinatus Assessor gravissime, Patrone, Compater, & Colle-
ga observande, Colende plurimum.*

Sisto tibi jam præsentibus & pedibus tuis devo-
lutos quasi Hos quinque VIROS, & eruditio-
ne legali, & Usu forensi Clarissimos & exercita-
tissimos: quorum gratiâ solennis hic dies insti-
tutus, & splendidissimus ille confessus in hoc lo-
co sacro sanctoq; convocatus. Haud Tibi, tan-
quam Ordinis Juridici Capiti, incognitum est,
quantis studiis illi sese hætenus probaverint
Collegio nostro, quantâ fide & obsequio sese
statutis nostris submisserint, quantâ animi dex-
teritate, quantâque cum laude ex amina consve-
ta sustinuerint, quanta fiduciâ sui, quantâ freti
eruditione legali & eloquentia progymnasma-
ta publica, declamatoria, lectoria, disputatoria,
edi.

ediderint, iisq; omnibus se dignos reddiderint, quibus Licentia ad summos honores & Titulos Doctores aspirandi, à Facultate nostra, Te Duce & moderatore, sit jam dudum concessa & tributa. Hanc licentiam igitur ne vana spe allecti videantur impetrasse Licentiati nostri, ut ipsam Rem præsentis die consequerentur, ea, quæ par est, animi observantia, à Collegio nostro petierunt. Cum itaq; dies præsens, & præsens conventus solenni illi actui sit dicatus & consecratus, à Te Spectabilis Dn. Decane, & Collegii nostri, & meo, & Licentiatorum nomine decenter peto, ut Supplicantes, pro eâ, quæ impræsentiarum polles autoritate, & munere Procancellarii amplissimo, facultatè conferre non graveris ad Supremum Doctoris Titulum & honores aspirandi: Hoc ipsum beneficium, quod ex mente Divi Hadriani non tam petendum, quæ præstandum est, & toti Collegio nostro erit gratissimum & honorificum, quod & me & Licentiatos nostros Tibi devinciet quæ maxime ad quævis observatiæ debitæ & alia studia promptissime Tibi, Vir Magnifice, exolvenda.

PRO-

PROCLAMATIO PUBLICA.

Quod igitur felix, faustumque totique Eccle-
siæ & Reip. nec non nobis omnibus salu-
tare sit, Ego VVERNERUS THEODORUS
MARTINI, Jur. Doct. legitimè promotus. Ser.
Elect. Sax. in Supr. Appellat. Judicio Consilia-
rius & Pandect. in hac Academia Prof. Publ. au-
toritate Cæsareâ Imperiali, quâ impræsentia-
rum fungor, Collegii nostri Amplissimi No-
mine communi **TE**

ERNESTUM WILHELMUM VOGELIUM

Misnensem, hujus Academiæ & Consistorii Ecclesia-
stici Proto-Notarium, nec non Curia Electoralis Ad-
vocatam Ordinarium.

**TE JOHANNEM ZACHARIAM NÆ-
FIUM, Chemnicensem, Jurium Practicum.**

**TE HEINRICUM BEINRADUM, Dres-
densensem, itidem Jurium Practicum.**

**TE, LUDOVICUM LENTZIUM, Dresden-
sem, Juridicæ nostræ Facultatis Assessorem &
Consistorii Ecclesiastici Advocatum Ordinari-
um Juratum.**

**TE GODOFREDUM NICOLAUM
SCHLEENSTEIN, Wittebergensem, Juris
Practicum.**

F Uni-

Universos & Singulos, Singulos & Universos,
Doctores Utriusque Juris, tam Canonici, quam
Civilis, creo, promoveo, creatosque publice re-
nuncio, proclamo, In Nomine Dei Patris, Filii,
& Spiritus Sancti, Eandemque Sacrosanctam
Trinitatem, tanquam omnis Sapientiae fontem,
ardentibus suspiriis adoro, precorque, Ut Vos,
Vestraque studia, regat, feliciter provehat, ac be-
nigne fortunet, in Nominis sui gloriam immor-
talem, Academiae hujus incrementum & Ve-
strum omnium incolumitatem & felicitatem
perennem.

Nec verò negligendi sunt ritus à Majori-
bus nostris solennitatibus & festivitibus Do-
ctoralibus adhibiti, tam moris, quam splendoris
conservandi gratiâ.

*I. ADDUCO ET COLLOCO VOS IN CA-
THEDRAM SUPERIOREM.*

Tanquam Jurisprudentiae officinam,
publicam, & theatrum docentium augustis-
simum, ut potestatem vobis tribuam &
concedam largissimam, ex tam conspicuo &
edito loco, utrumque Jus, tam Canonicum, quam
Civi-

Civile docendi, explicandi, interpretandi, De-
Eo Disputandi, nec non de jure Respondendi,
pronunciandi, & consulendi. Publice vos sisto,
ut & Docentium & discentiū ordini, quam Ma-
gistratui, quam populo, haud sitis incogniti, sed
publice constet & proftet Vestra laus & scientia,
imprimis vero, ut sciatis & credatis, non Vobis,
nec Vestrae solum familiae, sed Patriae, sed univer-
sae Reipublicae esse creatos & renunciatos Do-
ctores.

*II. TRADO VOBIS PUBLICE LI-
BROS APERTOS.*

Ut probe consideretis, non vana somnia,
nec jura cerebrina, sed publicâ autoritate & ab
eo, qui legis ferendae potestatem habet & Maje-
statem in Rep. condita, sancita, promulgata, eo-
rumque volumina vobis diurnâ nocturnâque
esse manu evolvenda, legenda, & relegenda,
docenda, tractanda, & in usum Reip. transfe-
renda, in scholis & judiciis publicis. Neque plus
tribuatis privatis Doctorum opinionibus, quam
Legibus & statutis publicis.

F 2

III. CLAU-

III. CLAUDO ITERUM HOS LIBROS.

Ut si res postulet, & necessitas efflagitet, & de jure Respondere, & prompte alios docere in scholis, nec non ea, quæ legistis domi, publicè vel in judiciis, vel Collegiis Juridicis, tanquam ex thesauro memoriæ recondito, promere possitis & sine hæsitatione proferre in publico. Cum Jurisprudentiæ finis non sit, speculationibus & Tricis inhærere theoreticis, sed hæc optima Philosophiæ & Jurisprudentiæ pars est Teste Plinio secundo: agere negotium publicum, cognoscere, judicare, promovere & exercere Justitiam, quæque Philosophorum & Jurisprudentum libri docent, in usu habere. Satius est illa facere, quam totos dies legendo, audiendo, dicendoque consumere.

IV. PILEUM CAPITIBUS VESTRIS IMPONO.

Insigne illud libertatis Romanæ, quæ inæstimabilis res est. Innuit hoc ornamentum Capitis libertatem mentis, quâ distincti & separati estis à plebe, quâ thesaurum gestatis omni
Auro

Auro argentoque pretiosiore: Ne mancipia porro sitis vulgi, nec non vanarum & cerebri-
narum opinionum, sed veram ametis libertatem, quæ est parere & obsecundare Deo, REGI & LEGI. Denique, ut solliciti sitis pro Capite Reip. & Principe, nec non pro salute capitis, vitæ & bonorum proximi Vestri, innocentesque ab injuriis aliorum defendatis & quantum iustitia permittit, protegatis, memores, quod pro capitibus civium, discentium, clientum, aliquando sit vobis reddenda ratio.

V. ORNO DIGITOS VESTROS

ANNULO AUREO.

Hoc ipso tribuo Vobis Ordinis nostri, militiæque togatæ dignitatem & nobilitatem, à summa Majestate Imperatorum & Statuum Imperii Doctoribus æquali lance & Jure cum Militaribus & Equestris ordinis Viris concessam, & variis privilegiis munitam: Haud enim Imperatores gloriosissimi pro Rep. illos solum militare crediderunt, qui gladiis clypeis ac thoracibus nituntur. Sed etiam Jctos Causarumque Patronos, qui gloriosæ vocis consili mi-

F 3

nimè

nime laborantium spem vitam & posteros defendunt. Nec res magnæ armis tantum, sed & consiliis geruntur, & tam belli, quam pacis tempore, feliciter perficiuntur: ut plus conferat Reip. Consilium Prudentis Unicum, quam opera mille armatorum. Ex quo discatis, hanc nobilitatem non concessam vobis, ut vestram, sed Reip. & Principis quæratem salutem & honorem.

VI. ADDO TANDEM OSCULUM.

Osculum pietatis, quod debetis Deo, Osculum reverentiæ, quod debetis Principi, Osculum fidei, quod debetis Reip. Osculum Pacis, Amoris, Veritatis & justitiæ, quod debetis Proximo. Ut porro strictum jus temperetis osculo æquitatis & clementiæ, ut litigantium animos leniatis osculo amicabilis transactionis: ut juris scientia imbuti legalitatem misceatis osculo humanitatis: ut jura sciatis magis ad execrandas sopiendas & dirimendas, quam exosculandas & prorelandas lites. Et denique, ut juris divini & humani Doctores procul arceatis rixas rabularum & Calumniatorum, & secundum regulas divini Codicis. Vos invicem exosculemini, idque ipsum quod vultis, ut faciant vobis, faciatis aliis. Denique exosculemur Omnes Filium Dei unigenitum, ne irascatur nobis, neque pereamus in via, sed vivamus in æternum.

DIXI.

Restat ut alter ex Doctoribus novis resolvat quæstionem à puero propositam, Alter Deo & splendidissimo Auditorio gratias agat.

ORA.

ORATIUNCULA & QVÆSTIO

Novis Doctoribus post actum Proclamationis

à PUBERO JOHANNE JACOBO MARTINI, Promotoris F.lio natu Majori, proposita & memoriter recitata.

SER. ELECT. SAXON. LEGATÈ SPLENDIDISSIME.

Magnifice Academiae RECTOR,

Viri illustres ac Generosissimi, Maxime Reverendi, Consultissimi, Experientissimi, Nobilissimi, Excellentissimi, Spectatissimi, Clarissimi, Patres Academiae conscripti, omnium ordinum Auditores honoratissimi.

Dum in splendidissimo hoc confessu verba mihi facienda sunt, ante omnia Vos, Consultissimi ac Nobilissimi in utroque Jure Doctores, publicè jamjam renunciati, pio estis voto compellandi. Faxit Deus, ut honores modò collati vergant in supremi Numinis gloriam, Reipublicæ literariæ & universæ hujus Academiae incrementum, vestrum autem omnium ac singulorum commodum & felicitatem!

Ceterum, cum & dubium quoddam à me sit vobis proponendum, occurrit mihi illud, quod est de Religione: Num scilicet de verâ Religione adhuc liceat disputare vel dubitare? Videtur hoc ipsum dubium haud inconveniēns huic loco & Templo sanctissimo, ad cujus valvas ante seculum & aliquot

227e 354
quot Annos alter ille Paulus & Megalander Lu-
therus, publicas suas ad disputandum affixit con-
tra Tetzeliū Theses & proposuit. Cum nempe
vera illa Religio non videatur dici posse, de quā
adhuc potest dubitari, vel disputari, in benè con-
stitutā Republ. nec tolerandum esse hoc disputan-
di exercitium & concessum apparet. Et cum verò
in omnium animis Religione nihil prius, nihil an-
tiquius esse debebat, vera Religio à Principibus
tuenda magis erat, propaganda & conservanda,
nec privatis hæc potestas, ut illam tot controver-
siis & fallaciis implicarent, concedenda. Cum er-
go hoc dubium ipsemet obteneram ætatem meam,
quæ tantis controversiis decidendis impar est,
mibi eximere non possum, Tibi, Vir Consultissi-
mè, Dn. Doct. VOGELI, qui primum locum te-
nes, illud resolvendum relinquo. Quod ut pro
tuâ, quâ polles, prudentiâ & legalitate, jam faci-
as, eâ, quâ decet, animi submissione & debita ob-
servantiâ rogo. Pro quo beneficio Tibi vicissim
studia ac officia mea, quæ his Annis expectari
poterunt, offero, ac modestè polliceor, quovis
loco ac tempore prompta ac parata.

ponere
esse in
ne non
ctare i
& libe
riæ pro
tiores
Secund
care vi
Docto
templi
& Nob
Juridic
vel ex
quadan
& devo
demun
petente
mabile
pium, o
rem agg
simul in

mitte ntibus
atque origi-
n ipsam tra-
præfationes
positæ mate-
nus, eviden-
ntellectum..
nec ego pec-
honorum
tedra hujus
nsultisimis
ltate nostrâ
præfatione,
& solenni
rtim ex piâ
niani, tunc
er & com-
lecens & a-
it, imo im-
s manibus
notam in-
o & cultu
divi-

div
plo
ca
sec
vo
tiu
no
ex
ma
tur
im
ftr
pro
no
Tu
nic
mi
lis
tiâ
es
pu
ro

